

А. Чайковський «За сестрою». Напружений динамічний сюжет
героїко-романтичної повісті

Очікувані результати:

Продовжувати роботу над опрацюванням ідейно-художнього змісту повісті, зокрема проаналізувати III, IV розділи твору; дослідити і виявити особливості динаміки сюжету «За сестрою»; розвивати творчу уяву, здібності, пам'ять, культуру зв'язного мовлення; збагачувати активний словник учнів; виховувати на прикладі лицарських чеснот героїв твору почуття патріотизму, відданості, віри в перемогу добра.

Щастя в повітрі не
В'ється, воно в боротьбі
Дістається

Нар. мудрість

Хід уроку

I. Організаційна частина

II. Перевірка д/з

Кросворд «Сторінками життя і творчості А. Чайковського»

А тепер розгадаємо кросворд «Сторінками життя і творчості А. Чайковського»

По горизонталі:

1. Назва одного з творів письменника.
2. Країна, в якій твори А. Чайковського мали широкий читацький резонанс.
3. Посада, яку обіймав майбутній письменник після закінчення Львівського університету.
4. Місто, де народився А. Чайковський
5. Жанр твору «За сестрою».
6. Письменник, який позитивно оцінив перші твори А. Чайковського

По вертикалі: 7. Ім'я письменника

Літературний диктант

А тепер перевіримо як ви знаєте зміст повісті, провівши літературний диктант.

1. Де було звичайне місце зустрічі козаків у степу?
2. Що побачив козак Семен Непорадний на заході, коли встав уранці?
3. Чим зайнявся козак Семен після того, як причепурився?
4. Яка пригода перервала роздуми козака біля вогню?
5. Що знайшов Семен у сідлі хлопчикова коня?
6. Чому козаки брали із собою вісімдесятилітнього діди Панаса?
7. Як дід Панас угамував козаків?
8. Ким виявився малий хлопець Павлусь для козака Петра?
9. Що вирішивши зробити козаки у зв'язку з нападами татар на Спасівку і захопленням ними людей у полон?
10. Як Семен Непорадний впіймав татарина?
11. Що запропонував татарин Павлусеві?
12. Чому село було названо Спасівкою?

Підсумок д/з

III. Актуалізація опорних знань

А зараз виконаємо завдання. Я вам називаю слово, а ви повинні дати визначення.

- Композиція -
- Героїко-романтична повість -
- Повість -
- Експозиція -
- Зав'язка –
- Розвиток дії –
- Кульмінація –
- Розв'язка –

Отже, бачу, що пригадали ви всі поняття.

IV. Повідомлення теми й визначення очікуваних результатів

- На сьогоднішньому уроці ми будемо продовжувати аналізувати твір А. Чайковського «За сестрою». І темою уроку буде (зачитую). А яких результатів повинні досягти у вас записано на листочках.
- Запишіть тему в зошити.
- Епіграфом нашого уроку є слова з народної творчості «Щастя в повітрі не в'ється воно в боротьбі дістається».

- Як ви думаєте чому саме ці рядки я взяла за епіграф?

v. Робота над новим матеріалом

1. Проблемне питання

В кінці уроку дасте відповідь на запитання. Що ж робить твір А. Чайковського таким цікавим та захоплюючим?

2. Словникова робота

- Прочитавши твір скажіть чи всі слова вам зрозумілі.
- Що означає слово «ватага» - гурт, «хорти» - мисливські собаки;
- А як розумієте вислів «як тільки на світ стало заноситися» - почало світати, розвиднятися.

3. Опрацювання змісту

- Як Непорадний вислідив татарина?
- Яким чином Семен захопив ворога?
- Якої шкоди хотів завдати татарин козакам?
- Як хотіли розправитися з ворогом козаки?
- Що розповів полонений татарин козакам про напад орди на Спасівку?
- З якої причини полонений захотів побрататися з Павлусем і запропонував помінятися сідлами?
- Чого зрадив Павлусь?
- Про кого турбувався перед боєм Петро? Чому?
- Чим вражений Павлусь після бою?
- Як під час битви відображена завзятість, взаємопідтримка козаків? (Коли Тріска опинився між татарами, козаки повернулися).

4. Літературна хвилинка

А зараз трошки відпочинемо, проведемо літературну хвилинку.

5. Робота із схемою

Підписати цифрами елементи композиції в їхній послідовності.

6. Робота в групах.

А тепер кожна група має завдання.

І група аналітики – повинні визначити проблеми повісті.

- Батьки і діти;
- Життя і смерть;
- Радість і трагедія;
- Вірність і зрада;
- Добро і зло;

- Щирість і хитрість;

II група «дослідники» - повинні визначити складові частини композиції III розділу.

III група «теоретики» - повинні визначити тему, ідею, основну думку III розділу.

7. Акрозавдання за допомогою якого визначимо риси характеру Павлуся

Патріот

Активний

Волелюбний

Люб'язний

Оригінальний

Закріплення вивченого матеріалу

- За якими правилами живуть козаки? (вірно служити народу, обороняти його, допомагати один одному, бути чесним).
- Які твори про козаків вам уже відомі (І. Нечуй-Левицький «Запорожці», О. Сенатович «Малий Віз»).
- Тож що робить твір А. Чайковського таким цікавим та захоплюючим?
- Які приказки та прислів'я знаєте про козацтво.
 - Козацькому роду нема переводу.
 - До булави треба голови.
 - Козак живе не тим, що є, а тим, що буде.
 - Хліб та вода – козацька їда.
 - Наш Луг батько, а Січ – мати: от де треба помирати.

Гра «Шифрувальник»

В квадратах зашифроване слово.

Підсумок уроку

Рефлексія

- Що сподобалось на уроці?
- Чого нового дізнались?
- Чого навчає твір?
- Що найбільше запам'яталось?

Д/З Прочитати V і VI розділи повісті, вміти їх переказувати, виділяти головне і зробити ілюстрації.

